

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Тим П. Т. Добродіям, що доси не звернули висиланих на оказ чисел нашої часописи, будемо посилати дальші числа нашої часописи, уважаючи їх нашими предплатниками.

Після події!

Справа, що від смерті бл. п. кардинала Сембратовича живо занимала уми всіх кругів нашого народа і викликувала різні толки, припущення і здогади, справа обсадження митрополичого престолу — вже вирішена. Вчорашні телеграми подали цісарське іменованє з дня 28. грудня 1898 р.

Ще в ювілейнім році рішило ся се, за що до послідної хвилі вела ся в прасі безпредметова вже борба. В краківскім «Głos-i Narod-u» появилася допись »з руских кругів«, в котрій автор намагає ся доказати, що іменованє вікового чоловіка, який ніколи не займав ся публичним житєм, а найменше житєм руского народа, не принесе гаразду на таким труднім і відвічальнім становищу, як львівска митрополія, а лише пожадану нагоду для капанської кліки, відгребати давню сьвятоюрщину і під покровом Церкви ширити православні тенденції. Не входимо в те, яку підставу і скільки правдоподібности мали ті виводи кореспондента краківської газети, але мусимо відперти напасти з тої причини на нашу часопись.

Против закидів »Галічаніна« не гадаємо ані боронити ся, ані виказувати їх брехливість. Він довідав ся, як завсїгди, з достовірного жерела, що автором згаданої дописи є др. К. Студинський, втягнув в сю справу, як звичайно, посла Вахлянина, накинув ся на еп. Чеховича, змішав разом з обсадою митрополичого престолу установлене нової, рускої катедри, піддержуване »Руслана«, »новокурсну« політику — і тоту

всю юшку хоче виляти нам за шиворот. Але тимчасом усю ту несмачну приправу вихлептав »Dziennik Polski«. У статі »Cui bono?« з дня 22. січня повтарає з емпазою аргументи »Галічаніна«, та ще і робить компліменти москвофілам за подану тему.

Отже повтараємо — каже »Dziennik« — що які-небудь впливи чи-то москвофілів, чи угодовців на о. Куїловського суть просто неможливі супротив єго ноторичної самостійности і незрушеної постійности переконань. А що серед москвофілів очевидно є споро людей розумних і они воліють на престолі владики такого чоловіка, хотия би він навіть був дияметрально противних їм політичних переконань, чим услужну креатуру на кожде кивненє чи правительства, чи проводирів — тому цілком не можна дивувати ся. Тож сам кореспондент констатує троха низше, що о. Куїловського не інтересує жадна руска політика — а коли так є, то москвофіли з певністю знають про те добре, а однак суть за ним! Отже очевидно мотиви їх симпатії для будучого владики не пливуть з такого підозріного жерела, як антипатія тамтих таборів, в згаданих »увагах« заявлена так сильно.

Similis simili gaudet — видко, що і »Dziennik Polski« такий розумний, як ті захвалювані ним москвофіли. Ми нігде не висказували ся уємно про прикмети характеру теперішнього митрополита, тож недорічностю є вперати в нас вискази кореспондента »Głos-u Narod-u«, як хоробу в жида. Що ми були за кандидатурою еп. Чеховича, се цілком усиправдильнене тим, що він є мужем в силі віку, з енергією і ясним поглядом на церковно-народні справи і не був би ніколи на тим становищу догідним параваном для всяких інтриг і затій. А під »рускою політикою« треба розуміти не лише справи, доторкаючи якої-

небудь політики, але також чисто внутрішні справи Русинів, як народного языка, плеканя народного духа між семинариською молодєжию і др. — а ті справи поза плечима вікового достойника готові повернути різні поплечники на некористь нашої народної ідеї.

Супротив доконаного факту іменованя еп. Куїловського митрополитом галицької Руси, остає нам лише сказати: Дай Боже, щоби те не стало ся, чого ми побоювали ся перед єго іменованєм!

Голод в Росії.

Сумні відносини сїльські в Росії війшли аж тепер на яву, коли голод між сїльським населенєм, зягlosti в податках і непевність життя і майна по селах пробудили з ледачого сну російську адміністрацію. В середних і полудневих губерніях Росії запаував був в осени минувшого року страшний голод між селянським населенєм мимо того, що там земля дуже плодovита і родить ліпше як в котрій небудь иньшій околиці Росії. Правительство зразу придалювало вісти о тім факті, аж в кінці дійшло до того, що справою заняв ся сам цар і вислав до згаданих губерній двох мужів довіря з припорученєм, щоби розслідили справу на місци. Говорено о уділеню значних сум товариству червоного хреста на ратованє голодних, бо до правительственных органів само правительство не мало довіря. Доперва тепер, зі справозданя, яке міністер фінансів предложив цареві, показує ся, які страшні були розміри голодового нещастя. Цар казав се справозданє оголосити друком. З того справозданя довідуємо ся, що державний скарб видав на ратованє голодних 35 мільонів рублів.

Дослїди комісії, як і земств, дали увислїдї такий результат про сїльські відносини: »На кожде село припадає річно сто десять слїдств з причини вирубу державних або панських лісів, вісім слїдств з причини оружного нападу

СВЕКРУХА.

комедия в III. актах з сїльського житя
Льва Лопатинського.

(Дальше.)

СЦЕНА VI.

Анна, Свекруха.

Анна. Які ви маєте гроші тут в селі?

Свекруха (смирненько). Та які там гроші? от троха сирітської мізерії, вдовиного гроша. То винен мені — ти повинна єго знати — Грицько Ронгущ, Василів — такий невидненький чоловік, троха руденький...

Анна. Колиж ви єму позичили ті гроші?

Свекруха. Та то не я, а ще небіщик тато позичив, тай на пропале. А я казала бувало небіщикови: не заходи ся з такими дідами. Але не слухав, тай дав єму гроші — а тепер пропадає моя праця.

Анна. Тай ви мені нічого не казали! Ми жиємо тут в селі, то були би-сьмо нераз натиснули на него.

Свекруха (хитро). Або мене пекло, чи що? Я не напирала на него, коли сам не зголошу-

вав ся. Нехай ростуть мені проценти. І так мої гроші поставили єго на ноги!

Анна. Колиж він, чую, хоче їхати до Бразилії, то і ваші гроші готові пропасти.

Свекруха (чванячись). Говори, я вже єго добре тримаю за поли. Заціравский стягне з него з тисячку, нїм він вибере ся за море.

Анна (здивована). То він вам аж тільки винен? (з докором) А ви кляли ся, що не маєте мені чим віно виплатити.

Свекруха. Абож я мала, або маю? Гроші у довжника, то як риба у саку: пругне ся тудасюда, тай пірне у воду.

Анна. Не морочте мені голюви, мамуню. Вже то ви собі доброго адвоката взяли, того Заціравського, не пірне довжник з ваших рук.

Свекруха. Доки мого житя, те що я маю — мов. Я не здам себе на ласку дітий. Доти ви мене ще поважаєте, доки той крейцар сьвітить ся у мене.

Анна. Як раз будем поважати, коли жалуйте нам тої дрібки, що нам належить ся від вас.

Свекруха. На що тобі моє двібки, коли ти, коби здорова, маєш тільки, що ще би і мене вивінувала.

Анна. Правда, що як би ви віддавали ся,

то я би мала більше серця і не пустила вас так голірук, як ви мене.

Свекруха (кокетно утирає собі уста). Так, от видиш, добре, дитинко. Най той посаг, що я мала дати тобі, зістане мені на посаг від тебе.

Анна. Хиба ви віддаєте ся, чи що, щоби я вас вінувала?

Свекруха. Або що? Чи я черниця? Чи мені сьвіт завязаний? Не такі віддають ся — а я не найшла би собі ще пари?

Анна. От, мамо, не сьмішіть сивої голови. Та ви кривдили би свої діти, та на старість приймали якогось забіяку, пройдисьвіта до себе.

Свекруха. Або для мене не найде ся який порядний чоловік?

Анна. Найде ся хиба який вдовець з громадою дїтвори...

Свекруха. А мені нащо чужих бахорів? Чи є так багато що ділити? Досить я вже маю зі своїми власними...

Анна. А ще і тих не обділили. Ви, мамуню, не дивіть ся на те, що я маю, бо з того ви мені не дали нічо — я сиджу на чоловічим добрі...

Свекруха. Хиба ти не взяла всего з дому? І сорочок мала і спідниць мала і хустки мала

на влaстителя дiбр або его урядникiв, чотири бiйки межi сусiднiми селами з калiцтвом або смертю якогось числа мужикiв, два побити вiйта, одно убийство мужика цiлою оселею за знахорство, одно пiдпалене сiна влaстителя дiбр, одно пiдпалене зiбраного збiжа i вкiнци велике число дрiбних крадежiй, умисного знищення знарядiв i показiчення iнвентаря. Вартiсть умисно пiдпалених предметiв виносить рiчно 8000 руб.

Серед таких страшних вiдносин нiхто не хоче перебувати на селi. Утiкає дiдич, утiкає поряднiйший господар, рiльництво упало до найнижшої степенi — а причиною тих всiх вiдражаючих проявiв є мужицький парламентаризм. Так висловлюють ся майже всi справоздання комiсiй.

Що се таке, той мужицький парламентаризм, дови́дуємо ся з реляцiй сенатора Модвiнова: «Акт увласновiльнення селян з дня 19 лютого 1861 р. надав увiльненням вiд панщини мужикам цiлковиту, громадську самоуправу. Перед тим декотрi права судовi, полiцейнi i адмiнiстрацiйнi мав «пан» в громадi, а контролю над ним виконував i всi тi права у висшiй степенi мав начальник округа. Пiсля того акту з дня 19 лютого 1861 р. вську влaсть над громадою передано самiй громадi i утворено з неi нiби двопалатний парламент, бо наперед зiбранє (сход) членiв громади, а вiдтак раду старшини з вiйтом на чолi. Надто заведено комунiстичний устрiй, бо крiм городiв i гумна, зроблено всю орну землю i лiси спiльною власностiю членiв громади, роздiлювану мiж них мовби у винайм на якийсь протяг часу, звичайно на три роки.

Зараз в першiй хвилi по такiй реформi мужики змiркували, що нема над ними жадної влaсти, i що хто хоче, може працювати, а хто не хоче — нiхто єму не може розказати. Тож нiхто не напивав ся до працi — сьвята тревали цiлий божий рiк, а пiяньство завело ся на страшнi розмiри. Помiщик напружав всi свої сили, щоби яко-такo удержати ся в нових усiльях бутя, а мужик авантюровав ся чим раз бiльше. Свою землю придiлену єму на короткий час управляв як небудь, орав недбало, нiколи не гноїв, бо i пощо-ж мав би старати ся, коли знав досконало, що добре управлений кусень землi другий раз громада не вiддасть єму. На тих зборах панували з початку чеснi гадки, але опiсля що раз бiльше почали верховодити iнтриганти, лихварi та шинкарi. Они бороли ся зi собою, заключали союзи, а розпоряджаючи голосами задовжених у них мужикiв, завсiгди мали на зборах бiльшiсть за собою i запанували радою старшини i самим вiйтом, на якого правильно зачали вибирати тумана, недорiку або пiяка. Лихо управлена земля перестала родити, лiси громадскi цвели, мужики научили ся неробства та пiяньства, розвинули ся у них всiх протисупсильнi наклони, а вкiнци зненавидiли влaстителiв бiльших посiлостий за те, що они мали лiси i луги в поряднiм станi i лани, на яких родило збiже.

Тож зачали напастувати влaстителiв бiльших посiлостий, нищити їх лiси, тратувати лани, пiдпалювати збiже в стиртах, а за скарги до суду — скарги з правила даремнi, бо винних годi вишукати — мстити ся нападами на двори так, що однi влaстителi таки зараз, а другi по банкрутствi почали утiкати iз сел, будь-то вiдаючи свою посiлiсть за що-небудь в державу мужицким лихварам, будь-то вирiкаючись цiлком всього».

Подiбний образ сiльських вiдносин подали також сенатори Шамшин i Половцев. Також i справозданє росийського мiнiстра рiльництва висказує загально те саме. Вiн додає причину упадку росийського селянства в темнотi мужика i недостатку правної опiки над ним. Секретар стану Валувєв, формулюючи загальне висновок з всiх реляцiй комiсiй i земств, пише: «Коли би приписи, виданi зараз по усамовiльненню селян, запроваджено було на пробу в однiм окрузi, були би ми одержали вiдстрашаючий примiр анархiї, вiтвореної через мужицький парламентаризм. Але тi приписи заведено вiдразу всюди i так вiтворено страшне нещастє, яке тепер займало цiлу рiльничу Росiю. Зубожiнє i спiдленє — отсе результат примiнення доктрини, що в теорiї виглядає дуже гарно». Правительство придумує тепер над способами зарадити лиху. Мiнiстерське справозданє кiнчить ся увагою: «Тепер, коли вже виконано засади увласновiльнення селян, надходить нагода виповнити передану нашiй генерациї задачу, задачу рiшучого управлiння соцiального i економiчного положення селянства». Мiнiстер надiє ся, що цар велавить ся працею над добром цiлого росийського народу. — Росийскi дiєвники висказують надiю, що проєкти мiнiстра будуть початком нової ери у внутрiшнiм розвитку Росiї.

Signum temporis.

Нинiшний Przegląd замiщає допис «В справi рiвноправности Полякiв з Русинами», яку для єї характеристичности замiщаємо в повнiй основi, застерiгаючи собi уваги над нею на пiзнiйше.

«Нiчо звичайнiшого, — каже дописуватель Przegląd-у, — як почути жалi, читати жалоби Русинiв на гнет, упослiдження, якого дiзнають в нашiм краю. А ми, а вглядно рiшаючi сфери для сьвятого спокою, для милої згоди уступаємо безнастанно i дiйшли до того, що Русини супротив нас не суть рiвноуправненi, бо такими були завсiгди, але вже упривiлейованi.

I так зачнiм вiд костелiв, вглядно вiд церков. Нема майже села у схiднiй Галичинi, де не було би церкви, а часто наватi двi, а при церквах є руска парохiя, хотiй село часами числить 300—400 душ (?), отже менше, чим вимагає закон. А чому? Бо село заявляє, що перейде на православiє, коли не одержить церкви i сьвященика, тож правительство сейчас еригує парохiю (розумiє ся, не зi свого, але з релiгiйного фонду) — а Русини сьмiють ся в кулак.

Противно, маємо села вповнi або в значнiй частинi заселенi Поляками, вiддаленi вiд парохiального костела на 2 до 3 милi, а числячi часом 600 до 800 душ (!) лат. обр., в котрих латинськi сьвященики мусять зi складок, збираних межi собою, будувати каплицi, щоби туди вiд часу до часу поїхати i спасати в сей спiсiб загрожений обряд i народнiсть. Однак той самий «rol-ki gład», як кажуть Русини, не має нiколи дотацiї — вже не кажу для парохiї — але наватi для латинського експозита.

Що дотичить школи, то на однiм львiвськiм унiверситетi у всхiднiй Галичинi Русини мають свої професорiв. Гiмназiї мають може наватi бiльше, чим потребують (!) i коли-б правительство хотiло утворити ще бiльше руских гiмназiй, то в них учительскiй збiр був би певно численнiйший, чим ученикiв (!). Так стоять рiчi в школах висших i середних. Пригляньмо ся тепер народним школам.

З вiйською мiст i багато мiсточок, де Поляки менкають в значнiй бiльшостi, впрочiм всюда, особливо по селах всхiдної Галичини, хотiй часами польскi дiти є в бiльшостi, маємо майже без вiймки викладовий, руский язык. (Н. пр. в Захорицях, львiвського повiту було в р. 1896 в школi 64 польских дiтей, 44 руских, мiмо сего був языком викладовим руский) (невно Polacy m-je-zowego wuznania — Ред.) Тож нiчо дивного, що наш люд, не маючи польської школи (!), не маючи костела, тiлько церкви (!), хотiй в деяких мiсцевостях уважає себе за Полякiв, не говорить, бо наватi не умiє по польски (!), приймає поволи руский обряд — i гине не лише для латинського обряду, але i для польської народности; в наслiдок того ми не ростемо числом, але уменьшаємо ся у всхiднiй Галичинi (?).

Язикову рiвноправнiсть в теорiї мимовто маємо, але нiколи в практицi, розумiє ся, на нашу шкоду. Бо прошу: Русини не приймають жадних писем вiд влaстей, наватi урядових розпоряджень, писаних по польски, а наватi i по руски, але адресованих по польски, як се п. намістник при отвореню сойму висказав. Самi пишуть лише по руски — i лише рускi писема приймають. А наш краєвий Видiл в своїй великiй лояльности супротив Русинiв ще розспiлає такi розпорядження до повiтових видiлiв, що п. пр. вiд руских консисторiв треба припиняти вiдповiдi в рускiм язикi — а писати до них можна лише по руски. Отже деж ся рiвноправнiсть? Бо прецiнь кожний розумний видить (?), що коли-б була язикова рiвноправнiсть, то справа виглядала би так: «Вiльє тобi писати до мене по руски, а менi вiльно до тебе писати по польски».

Ся ненависть до польської мови i до всього, що лише пригадує Полякiв (?), справляє, що п. пр. декотрi рускi сьвященики, помiмо виразного розпорядження намістництва, що метрики мають провадити ся i виставляти ся в латинськiм язикi, наватi метрики виставляють в рускiм, а не в латинськiм язикi, певно думаючи, що цi-

i сiрак мала i подушку мала, а щож ти ще хочеш?

Анна. Тай тiлько всього, що на хребтi — хiба ще забрала тi буханцi, що мене змалку ними частували.

Свекруха. Ти менi не докоряй буханцями. Маминi буханцi не болять. А хто би тебе був навчив, як би не мама, як би не маминi буханцi? Що з тебе було би вийшло?

Анна. Я й не докорюю. Але чому, як я була дiвкою, ви i старали ся на мене i не жалували менi, а вiд коли вийшла за мiж, то так, як би ножем утрав: ви не хочете нiчо i знати про мене.

Свекруха. А як тобi Бог дав таке щастє, що ти на богача трафила? Тiлько не умiєш порадити собi, а ти би не так панувала. Прецiнь ти у него не їш дурно хлiба, а робиш на себе. Ти з господарства спрятай собi гроша, чи за покладки, чи що продаш з города — не потребуєш єму зараз вирахувати ся. Старай ся, щоби ти завсiгди мала свiй крейцар при собi, щоби вiн не знав о тiм. Справляй собi рiчi, убирай ся як пава, вистрiй ся, аби цiле село бiгло дивити ся на тебе, аби кожний видiв, що ти собi господиня.

Анна. Ой, волiла би я скорше гола ходити, нiж би я мала свого чоловіка ошукувати.

Свекруха. Ту нема жадного ошуканства. Подиви ся на себе: як ти виглядаєш? Тебе нема i половини тої, що була! А ти повинна мати в коморi завсiгди флящину доброї горiвочки, тай що доброго перекусити десь на полицi, зайти перед обiдом, чи так собi, на пiдвечiрок, напити ся келiшочок, закусити порядно — а чоловіки все казати, що ти на него чекала, тай нiчо в губi не мала.

Анна. Та я задавила би ся тим куском хлiба, що їла би тайком перед чоловіком.

Свекруха. Не бiй ся, не удавила би ся ти, а виглядала би червона як рожка i груба от така (показує) як бочка, з клубами як кадовби. Таких то люблять чоловіки i тримають ся їх, а на таких сухих та тонких, як ти, то i дивитись не хочуть.

Анна. Мiй чоловік i так мене любить.

Свекруха. Ой не хвали ся так дуже, бо як би вiн любив тебе, як треба, то ти би значила бiльше в хатi. Але ти дивиш ся, тай не видиш? (З обуренєм) Чи я дала би мому чоловікови оттак стискати при менi дiвчину? Та крий Боже! я би єму очi з лоба видерла. Засi до другої, коли зi мною шлюб брав!

Анна. Вiн єї не стискав, тiлько вiдбирав вишиванє.

Свекруха. Вже ти менi не кажи. Коли я вже говорю, то вже мусить бути правда, бо я за правду то i в огонь би пішла. — Або то добре, що ти его посилаєш з нею до комори? Я тобi кажу, що они знають ся! Я їм по очах пiзнаю. Я знаю, як мiй старий бувало. Я не могла через него жадної наймички тримати.

Анна. Тай через тоту заздрiсть у вас житя не було. А ми з iваном знов иньшi люди.

Свекруха. Які иньшi? Щож ти иньшого вiд мене? Щож таке той твiй iван, генерал яний, чи хто? Не дурно вiн так дре нiс до гори, коли ти єму так кадиш! А то єму аж якось карк не зганає ся, аби мене в руку поцiлувати. Го, го, мене вже не такi цiлували по руках. Я бувала i межi мiщанами i межi панами i всюди менi честь вiдавали i люди за люди мене мали. А вiн ледви слово до мене промовить, тай то якось так бовтне вiд нехочу, як би менi робив велику ласку.

(Далi буде).

лий світ повинен уміти по руски, або також, що в сей спосіб руский язык стане мовою, котрою цілий цивілізований світ мусить колись послугувати ся, як тепер французкою або англійскою. По латинськи не пишуть, бо сей язык також «польський» (?).

Возьмім під розвагу ще пильні кривди Русинів. Жалують ся Русини, що їх поминають при обсаді правительственных посад взагалі, а в особенности, що тих посад не одержують у всхідній Галичині, бо власть переносить їх до західної Галичини, або, як они кажуть, на «Сибір». Однак так не є. Возьмім пр. Станиславів. Перед кількома роками був там директором гімназії Русин (Керекирто), реальної школи Русин (Чачковский), директором учительської семінарії Русин (не памятаю на разі назвиска), директором виділової школи Русин (Новіцький) а єдином управителем 4-класової, народної школи — Поляк! Отже так виглядають ті кривди.

Хто з нас не чув знов тих руских криків, що латинські ксьондзи хрестять рускі діти і записують до своїх метрик, або, як они говорять, «крадуть душі». Пригляньмо ся тим крадіжам. До кожної латинської парохії належить кілька, кільканадцять, а навіть кількадесять сел, (парохія Миколаїв 23 сел, Сколе 35 сел, Стрий 25 сел, Журавно 23 сел, в однім лише стрийським деканаті) в котрих є церкви і священники рускі. Отже по чийй стороні можливі тут крадіжки? А однак суть навіть межі нами такі наївні (?), що вірять і в ту кривду руску.

Вкінці ще один факт рівноправности, а взаглядно «кривди» Русинів. Кожний з нас знає, що релігійний фонд повстав із загорнених костелів і костельних дібр, бо Русинам не було що забирати, а однак, чи чув хто, я принайменше не чув, аби Поляки дістали від правительства такий сконфіскований костел? Ми мусимо від правительства купувати за дорогі гроші (костел Клярисок), а Русини лише дістають, чи їм потреба, чи ні (академічний костел на Краківськ, теперішня церков св. Петра, катедри в Станиславові і в Перемишлі).

Сей релігійний фонд засиляє ся тепер переважно оплатами латинських священників, позаяк їх дотация опирає ся мало на рілі, а головню побирають дотацию з рент, а рускі священники мають мало рент, а за те багато рілі, з котрої дохід не дасть ся точно обчислити, отже також і їх бенєфіції суть звичайно infra congruam — а однак з засади відказують запомогти з того фонду латинським священникам, хотяй би потребували єї найбільше, єдино для того, що суть латинськими священниками (?), ватомість уділяють з того фонду запомоги руским священникам, єдино хіба тому, що не платять до того фонду, але за те суть рускими священниками.

Отсе уопсліжене, отсе суть рускі кривди!

Щож випадає нам діяти? Раз вже, бо час найвисший, отворити очи, прозріти, і вже, навіть не говорю, не уступати, бо вже не маємо з чого уступати, впрочім уступками ми не заспокоїли, але заострили руский апетит; не манити себе надією якоїсь згоди, бо по нашій стороні завжди є готовість до згоди, а по стороні руский протівно не буде єї ніколи; але бороти ся в обороні своїх прав, показати Русинам, що на засаді рівноправности можуть жити з нами, але під руске панованє ми не дамо ся взяти (!).

НОВИНКИ.

— Виділ руского товариства педагогічного у Львові ухвалив отворити з початком другого півроку шкільного при рускій виділової школі безплатний приготівляючий курс з характером приватно-домашнім для тих дівчат Русинок, котрі хотіли-б набути більшої вправи і потрібних відомостей з руского языка і літератури. Курс буде складатись з двох відділів, відповідно до підготовки, з яким дівчата зголосять ся. Перший відділ буде провадити Вп. п. Теофіла Огоновска, а другий відділ Вп. п. проф. др. Михайло Пачовский. Кожний відділ буде побирати науку два рази на тиждень о годині 3-ій по полудни. Зголошуватись до запису можна 28, 29, і 30. л. січня 1899 р. в рускій школі виділової при ул. Вірменській ч. 2. межі 10. а 1. годиню перед полуднем. Від Руского Товариства педагог. у Львові.

— Рух в товариствах. Загальні збори філії «Просьвіти» в Бібрці відбудуть ся дня 2-го

лютого с. р. з такою програмою: 1) О 9. годині служба Божа в парохіяльній церкві. 2) О 11. годині збори в стражниці: а) справозданє виділу, б) реферат економічний д-ра Андроника Могильницького з Рогатина, в) вибір нового виділу, г) внесенє членів.

Товариство «Руска міщанська читальня в Долині» устроєє дня 5-го лютого с. р. в сали п. Дудзинського вечєрок з танцями. Вступ лише за оказанєм запрошеня, від особи 1 зр., від родини з трєх осіб 1-50 зр. Початок о годині 7½. Стрийсьвяточний. Дохід призначений на будову власного дому.

Загальні збори Руского товариства педагогічного у Львові відбудуть ся дня 11-го н. ст. лютого 1899 рано з слідуєчим порядком дневним: 1) о год. 9-ій рано Богослужєнє в Успенській церкві; 2) о год. 10-ій отворєнє зборів в сали VI. класи академічної (рускої) гімназії; 3) справа зміни статутів; 4) вибір нового виділу і комісії контрольної; 5) внесенє членів.

Заходом товариства «Родина» в Коломиї відбудє ся дня 9-го лютого с. р. вечєрок з танцями в сали Каси оцадности. Запрошеня вже розсилають ся. Вступ від особи 3 корони, на галєрию 2 корони.

Літературні сходи відбудуть ся в середу о годині 7½ в коминатах «Рускої Бєсїди» у Львові. Пп. Франко і Маковей будуть мати короткі відчити.

Віче, заповідженє виділом філії «Просьвіти» в Товмачі на день 2-го лютого в Отиній, відложено на пізнійше. Виділ приготівляє на день віча також аматорське представлєнє, котре може лиш пізнійше відбути ся.

— Овацію устроїли в понеділок студенти і студентки львівського університету проф. Нусбавмови в часі єго викладу. Против д-ра Нусбавма, звисного в кругах п. природничих ученого, виступила в послїдних часах частина львівської праси з замітами, що він ширить з катедри дарвинїзм і протіврелігійні ідеї. В обороні свободи науки і протів фальшивого пониманя відносин науки ро релігії виступила власнє ціла університетска молодіж, а представителі поодиноких академічних товариств, руских і польских, заявили проф. Нусбавмови вдячність за науковий труд около єї і непохитну симпатію.

Таку саму овацію устроїли академики пині, ві второк, проф. д-рови Дибовському, против котрого також була нападє в газетах.

— Конкурс. Головний виділ товариства «Просьвіта» у Львові розписує конкурс на запомогу стипендійну імені Теодора Качали, сина Григорія, господаря в Фірлєві. Запомога призначєна є для сина селяньского господаря, рускої народности, ученика середних шкіль або студєнта університету з нотами в свідомстві перевачєнє відзначачицми, взаглядно добрими кольоквіями. Поданя, заосмотрєні свідомством науки, як також свідомством убожєства, виставлєним урядом парохіяльним, а ствердженним через зверхність громадску, належить вносити до головню виділу товариства «Просьвіта» у Львові (Ринок ч. 10, I. поверх) найдалше до 1 лат. марта 1899 р.

— Соті роковини обновлєня рускої літератури будуть святакувати бережанські Русини дня 7-го лютого с. р. В полуднє відбудє ся в театральній сали безплатний популярний відчит про значїнє хвилі, а вечєром концерт, з прольогом і аматорським представлєнєм «Наталки Полтавки». По концерті комерс. Запросини розсилають ся. Зголошєнє на комерс заздєлєгїдє треба присилати на адресу виділу «Бережанського Бояна».

— За збитки в коршмі. Перед станиславівським трубуналом відбула ся онодї карна розправа против трєх сєлян з Опришєвєць: Николи Гаха, Костя Когутяка і Михайла Семєнишина, обжалованих прокураторією за то, що в липни минувшого року прийшли пізним вечєром до коршми Мошка Маєра і зажадали горівки, а що дєрї застали зачинєні, то один з них выбив буюком вікно і зранив коршмарєвого приятєля, занятого грою в доміно. Відтак вєрли ся силоміцє до середини коршми, зачали напивати ся і при тім потовкли склянки та поломали декякі річи. За ті збитки в коршмі трибунал засудив Николу Гаха на чотири місяці тяжкої вязниці, Когутяка на дві недїлі, а Семєнишин вийшов вільний.

— Найзнаменитший французский стиліст. Часопись Volonte вїзвало своїх передилатиків до голосованя, кого з французских прозаїків уважають найзнаменитшим стилістом. Голосованє видало такий результат: Еміль Золя одержав 2357 голосів, Анатоль Франс 1723, Льотї 443, Октав Мірбо 426, а в кінци Маврикий Барре 130 голосів.

— Ліцитація у Золї. В суботу відбула ся в Парижі ліцитаційна продажє річий Золї, щоби покрити судові кошти в висотї 2500 франків. Приятелі Золї готові були заплатити ту квоту, однак судия не прийав. За перший на продажє виставлений предмет, котрим було зеркало, жертвував один накладчик творів Золї 2500 франків і так ліцитацію закінчєно.

— Громади вовків волочать ся в околиці Устя зеленого, місточку в повіті бучацькїм, і роблять тамошньому населєню великі шкоди. В Буківній, в повіті товмацькїм, вовки загризли онодїшню ноци жидя, що повертав з лекції. Нєма дня, щоби не чувати о якісь новій шкоді від вовків.

— Подяка. Як минувшими літами, так і сєго року звалили декотрі ласкаві Добродїї та рускі Інституції зложити жертви на коляду для дітий рускої школи ім. М. Шашкевича у Львові, а іменно: Вп. Пп. о. митрат А. Білєцький 6 зр., Ол. Барвіньский і Др. Ст. Федак по 5 зр., Др. Добрянський 3 зр., о. крилошанин Бачинський, А. Хойнацкий, Ев. Спожарский, М. Димет і Вп. п-ні Йосифа Вахнянин по 2 зр., о. крилошанин А. Василєвский 1 зр. 50 кр. і о. крилошанин А. Петрушевич 1 зр., — відтак Совіт. «Ставропігійського Інститута» і Виділ товариства «Шкільна Поміч» по 10 зр., дальше Совіт. Інститута «Народний Дім», Дирекції: товариства «Народна Торговля» і товариства обезпечєнь «Дністер», Виділи товариства «Просьвіта», «Руска Бєсїда», ім. Шевченка, «Клуб Русинок» та ім. Качковського по 5 зр.

За узбирані гроші закуплєно одїж, обуву, теплі шапочки, шалики, рукавички, хусточки і фартушки, котрі то річи роздано бідним ученикам і ученицям перед Рїздвяними Свєятами в присутности надзиратєля школи Вп. п. Д-ра Із. Шаранєвича.

За сї так величїні жертви складає Дирекція школи вислє наведєним Вп. Добродїям як і Свєтлим Інституціям в імені обдарованої молодїжи шкільної сердєчне Спаси-Біг.

— Огонь. В Петрилєві, пов. товмацького, згорїла двірєска стайня вартости 2.000 зр.

— Помер: о. Корнилий Яцикевич, завідатєль Хащованя, в деканатї скільськїм, в 32-ім році житя а 6-ім свєщєнєства.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

В товаристві взаїмних обезпечєнь «Дністер» прибуло в місяци грудні 1898 р. 2528 важних поліє на 2,325.188 зр. обезпечєної вартости з премією 15,777 зр. 05 кр. Від 1. січня отже до кінця грудня 1898 видано 63.314 важних поліє на суму 34,038.084 зр. з премією 289.521 зр. 36 кр.

В році 1897 видано 50.916 важних поліє на суму 28.191.490 зр. з премією 237.645 зр. 23 кр., прибуло отже в році 1898 бїльше о 12.389 поліє, 5,846.594 зр. обезпечєної вартости 51.876 зр. 13 кр. премії.

Шкід прибуло в грудні 66 случайів, між ними великий пожар в Братковичах, повіта станиславівського. Разом в цілім році 1898 було 753 шкід, з котрих окрім 3 відшкодовань (в сумі загальній 552 зр. 10 кр.), на разі задля дождєнь судових вздержаних, всї прочі виплачєно.

Сума всїх шкід в році 1898 з коштами ліквідації і нагородами за ратунок вивосить brutto 197.763 зр. 63 кр. З того відтрутєвши частє реасєкуровану остає на власний рахунок 109.089 зр. 32 кр.

В році попереднім 1897 було 496 шкід, за котрі виплачєно 113.178 зр. 29 кр. разом з коштами ліквідації і надгородод за ратунок, з чого по потручєно частє реасєкурованої лишилось на власний рахунок 58.059 зр. 89 кр.

Фонд резервовий з днем 31. грудня 1898 вивосить 96.775 зр. 05 кр., а резерва премій на 64.263 зр. 11 кр., разом отже 161.038 зр. 16 кр. а оба фонди суть ульокєвані в цілости в цїнних папєрах і перєховані в депозиті Банку красєво.

Телеграми.

Відєнь, 24. січня. Нинїшнє засїданє парламенту розпочало ся читанєм самих внесєнь і інтерпєляцій, котре тягнє ся до 2-ої години по полудни. Засїданє трєває дальше.

Будапєшт, 24. січня. Всї опозиційні стєорєництєва відбули вчєра конференції, на котрих мужі довїря здавали справу з перєговорів в ціли санації тепєрішних відносин. Опозиція ухвалила удержати на дальше в парламенті обєтрукцію і вєсти єї дєти, доки не буде перєведєна угода. Головним услївєм із стєорєни опозиції є уступлєнє Банфієго.

Прага, 24. січня. Narodni Listy подають розмову з одним з визначнійших членів Кола польского, котрий мав сказати, що Поляки не будуть посередничити межі Нїмцями і Чєхами так довго, доки обі народности не окажуть наміру погодити ся.

Бруксєля, 24. січня. Король прийав димісію міністрів.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середньо-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить	о годині		відходить	о годині	
6:45		з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00		до Підволочиск, Бродів з голови, двірця
7:40		" Янова	6:05		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7:50		" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6:15		" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
7:55		" Сокала і Рави рускої	8:35		" Кракова (Відня, Берліна)
8:05		" Лавочного (Пешту) Калуща, Стрия	8:45		" Янова
8:15		" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8:50		" Кракова (Відня, Варшави)
9:05		" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15		" Скольного, Калуща, Борислава, Хирова
10:35		" Іцкан, Сучави	9:35		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10:45		" Ярослава, Любачева	9:53		" з дв. Підзамче
1:01		" Янова	9:55		" Белзця, Рави рускої, Сокала
1:30		" Кракова (Відня, Берліна, Вороплава)	10:55		" Іцкан, Солова, Бергомету, Сучави
1:40		" Скольного, Стрия, Калуща, Хирова	1:55		" Підволочиск, Кієва з дв. головного
1:50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08		" з дв. Підзамче
2:15		" Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.	2:40		" Іцкан (Ясс, Букарешту)
2:30		" на дв. гол.	2:50		" Кракова (Відня, Вороплава, Берліна),
	5:00	" Козови, Бродів на дв. Підз.		3:00	" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ря-
	5:25	" на дв. гол.		4:55	" шів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.
	5:40	" Іцкан, Сучави			" Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4
	5:55	" Сокала, Белзця і Любачева			" Ярослава, Самбора через Перемишль
Ніч			Ніч		
	3:04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10		до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
5:10	3:30	" на дв. головний	5:20		" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6:10	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30		" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
8:45		" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
	9:10	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55		" Тернополя з двірця головного
9:39		" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00		" Лавочного (Мункача, Пешту)
9:45		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10		" Сокала, Рави рускої
9:55		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15		" Тернополя з двірця Підзамче
	10:30	" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44		" Янова
	12:15	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05		" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
		" Стрия, Калуща, Борислава.	11:00		" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
			11:27		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
					" з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середньо-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середньо-європей-ського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого роду і розклади їзди.

За певну і добру льокацію
поручаємо

4 1/2% листи гіпотечні
4% листи гіпотечні коронови
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи товариства кредито-
вого земського
4 1/2% листи Банку краєвого
5% облігації Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінційні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо
по найточнішій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного

Контора виміни
і відділ депозито-
вий перенесені до
льокалю партеро-
вого в будинку
банковім.

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою
у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різь-
барства і золотарства після композицій своїх членів, а
іменно: образи релігійні до іконостасів, олтарів, хоругв, на
тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи
світські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди,
побутові і т. д.; з дерева: кивоти, іконостаси, олтарі, образи
і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотар-
ські; рівнож укрішує внутра церков, виготовляє пляни церков,
капиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції
образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне
виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити
руську школу шук красних. Поручаючи протє се чисто руске
Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публики духовної
і світської, надіємо ся, що зволить Ова причинити ся до
осягнення сеї цілі численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —
З глибоким поважанєм Дирекция.

Товариство не послугує ся агентами.

Артист.-літературні Новини

іходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетри-
стика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: силь-
ніше уважляюване артистичного викінчення навіть найбільш тенден-
ційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківський, Львів, улица Зиблікевича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр.
за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилок почт. в ціні
по: зр. 9-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —
Інші товари по умірених цінах.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі инші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові
з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши
від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої
в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову
оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Зиблікевича ч. 18, Львів.
У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

1000 туток цигаретових за
1 зр. поручає фабри-
ка туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток ра-
зом опачованє і відсилка франко.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовської

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густо-
вно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах
Замісцеві панночки приймає на помешканє